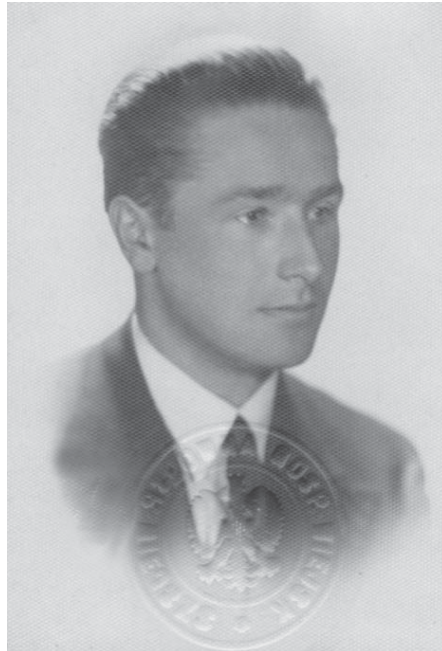

POLSCY STATYSTYCY I MATEMATYCY

STANISŁAW MARIAN KOŁODZIEJCZYK (1907–1940)

Stanisław Marian Kołodziejczyk urodził się 3 września 1907 roku w Cieszynie jako syn Adama i Anny z Kaluschów. Ojciec Stanisława, kupiec, urodził się w Kętach, a matka w Białej. Ślub zawarli w Białej w roku 1902. Stanisław ochrzczony został według obrządku rzymsko-katolickiego 26 października 1907 roku w kościele parafialnym pod wezwaniem św. Marii Magdaleny w Cieszynie. W latach 1913–1917 uczęszczał do czteroklasowej Szkoły Powszechnej im. Stanisława Hassewicza. W latach 1917–1925 był uczniem ośmioklasowego Państwowego Gimnazjum im. Antoniego Osuchowskiego w Cieszynie. Egzamin dojrzałości zdał 5 czerwca 1925 roku. Na podstawie tego egzaminu uznano go jednogłośnie dojrzałym do studiów w szkołach akademickich z celującym postępem w matematyce.

W dniu 18 września 1925 zapisał się na studia matematyczne na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Tam w roku akademickim 1927/28 wysłuchał, między innymi, wykładów dra Jerzego Sławy-Neymana z rachunku prawdopodobieństwa i statystyki matematycznej.

Po wysłuchaniu dziesięciu trymestrów, z dniem 18 lutego 1929 roku przeniósł się na Wydział Matematyczno-Przyrodniczy Uniwersytetu Warszawskiego. Tam w roku akademickim 1928/29 wysłuchał, między innymi, wykładów doc. dra Jerzego Neymana z matematyki stosowanej i wykładów doc. dra Aleksandra Rajchmana z rachunku prawdopodobieństwa, a w roku akademickim 1929/30 czterogodzinnych wykładów (wraz z ćwiczeniami) doc. dra Jerzego Neymana z biometriki i wykładów doc. dra Aleksandra Rajchmana z rachunku prawdopodobieństwa.

Od 23 do 29 września 1929 uczestniczył w Pierwszym Kongresie Matematyków Krajów Słowiańskich w Warszawie.

W dniu 7 października 1930 roku uzyskał dyplom magistra matematyki na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Warszawskiego z oceną bardzo dobrą. Temat pracy magisterskiej brzmiał: *Sprawdzanie hipotezy o stałości prawdopodobieństwa na podstawie zasad rachunku wiarogodności*.

W latach 1929–1930 był laborantem w Zakładzie Biometrycznym Instytutu im. M. Nenckiego. Zakładem tym kierował Jerzy Neyman.

Od 11 sierpnia 1930 r. do 30 czerwca 1931 r. odbył czynną służbę wojskową jako szeregowy niezawodowy w Szkole Podchorążych Rezerwy Kawalerii w Grudziądzu, a od 1 lipca 1931 r. do 16 września 1931 r. w 22 Pułku Ułanów Podkarpackich stacjonującego w garnizonie Brody (obwód lwowski).

Po odbyciu służby wojskowej, od 1 października 1931 r. otrzymał roczne stypendium Funduszu Kultury Narodowej na specjalne studia w zakresie rachunku prawdopodobieństwa i statystyki matematycznej. Od 23 do 26 września 1931 r. brał udział w II Zjeździe Matematyków Polskich w Wilnie oraz był instruktorem spisowym przy przeprowadzonym w dniu 9 grudnia 1931 r. Drugim Powszechnym Spisie Ludności Rzeczypospolitej Polskiej. Za tę honorową pracę otrzymał srebrną odznakę „Za Ofiarną Pracę”.

Od dnia 1 kwietnia 1932 roku do dnia 30 września 1932 r. pracował w charakterze asystenta wolontariusza (bez wynagrodzenia) w Zakładzie Statystyki Matematycznej na Wydziale Ogrodniczym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. Od 1 października 1932 roku uzyskał w tym Zakładzie stanowisko starszego asystenta kontraktowego, a od 1 października 1934 roku został wykładowcą.

Zakład ten zorganizował Jerzy Neyman w roku 1928 i kierował nim do roku 1936. Po wyjeździe Neymana do Anglii, w roku akademickim 1936/37 Zakładem kierowała dr Karolina Iwaskiewicz, a następnie kuratorem Zakładu był prof. dr Michał Korczewski, dziekan Wydziału Ogrodniczego. Stanisław Kołodziejczyk prowadził wykłady i ćwiczenia z matematyki wyższej, z teorii statystyki oraz zastosowań statystyki matematycznej do działów specjalnych na Wydziałach Ogrodniczym i Rolniczym SGGW.

W roku 1935, Zarząd Instytutu im. M. Nenckiego przyznał Stanisławowi Kołodziejczykowi nagrodę im. S. Kuczkowskiego (zł 200) za prace z zakresu statystyki matematycznej.

W roku 1939 uzyskał na Uniwersytecie Warszawskim doktorat z filozofii w zakresie matematyki na podstawie pracy *O pewnej klasie hipotez statystycznych związanych z metodą najmniejszych kwadratów* (patrz [5] i [6]). Promocja na stopień doktora odbyła się 12 czerwca 1939 r.

Jest autorem lub współautorem dziesięciu prac opublikowanych. Był członkiem Polskiego Towarzystwa Matematycznego i Polskiego Towarzystwa Statystycznego. Nie był żonaty. Zmobilizowany jako podporucznik kawalerii, rezerwista, brał udział w składzie 22 Pułku Ułanów Podkarpackich w kampanii wrześniowej 1939 roku, trafił do niewoli sowieckiej i został zamordowany wiosną 1940 roku w Katyniu.

PRACE OPUBLIKOWANE:

- [1] Über die Glaubwürdigkeit gewisser Hypothesen, Sprawozdania z Pierwszego Kongresu Matematyków Krajów Słowiańskich, Warszawa, 23–29 września 1929 roku, Sekretariat Kongresu, Warszawa 1930.
- [2] La vérification de l'hypothèse sur la constance des probabilités, Rocznik Polskiego Towarzystwa Matematycznego (Annales de la Société Polonaise de Mathématique), 9, 1930, 60–71.
- [3] O ekstremum paraboli regresji, Kwartalnik Statystyczny, 10 (2–3), 1933, 319–323.
- [4] Sur l'erreur de la seconde catégorie dans le problème de M. Student, Comptes Rendus de séances de l'Académie des Sciences, t.197, (1933).
- [5] O pewnej klasie hipotez statystycznych związanych z metodą najmniejszych kwadratów, Kwartalnik Statystyczny, 11(3–4), 1934, 357–427.
- [6] On an important class of statistical hypothesis, Biometrika, 27 (1–2), 1935, 161–190.
- [7] Statistical problems in agricultural experimentation, The Supplement to the Journal of the Royal Statistical Society, 2 (2), (1935), 107–180, (współautorzy: J. Neyman i K. Iwazskiewicz).
- [8] Warunki synoptyczne powstawania zamieci i zawiei śnieżnych w Polsce, Prace Państwowego Instytutu Meteorologicznego, Tom 6, Warszawa 1935, (współautor: L. Bartnicki).
- [9] Sulla soluzione generale dell'equazione dei capitali accumulati, Giornale dell'Istituto Italiano degli Attuari, An. 9 (2), 1938.
- [10] Sull'equazione del premio di risparmio nel caso di una legge generale di capitalizzazione, Giornale dell'Istituto Italiano degli Attuari, An. 9 (4), 1938.

ŹRÓDŁA:

- Zajac K., (2012), Kołodziejczyk Stanisław Marian (1907–1940), w: Krzyśko M. i inni (red.), *Statystycy polscy*, Główny Urząd Statystyczny i Polskie Towarzystwo Statystyczne, Warszawa.
- Zasoby Archiwów Uniwersytetu Warszawskiego i Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego.

Mirosław Krzyśko-Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

